

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 13 września 2017 r.

Adam Bodnar

VII.520.11.2017.AG

Pan

Witold Waszczykowski

Minister Spraw Zagranicznych

Od początku 2017 r. kieruję wystąpienia do Ministra Cyfryzacji, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) oraz Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (GIODO) w sprawie **konieczności dostosowania prawa polskiego do wymogów prawa Unii Europejskiej w zakresie tzw. retencji danych telekomunikacyjnych i dostępu właściwych organów do tych danych dla potrzeb zwalczania przestępczości.**

Problem ten stał się wyraźny w szczególności w związku z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako: TSUE) z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie *Tele2 Sverige AB*¹, dotyczącej problemu przepisów krajowych implementujących unijną dyrektywę retencyjną (2006/24/WE), której nieważność stwierdził Trybunał Sprawiedliwości UE w 2014 r. w wyroku w sprawie *DRI*². Kopię mojej korespondencji prowadzonej z Minister Cyfryzacji oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji w tej sprawie przekazuję uprzejmie w załączeniu.

W ostatnich dniach otrzymałem stanowisko Minister Cyfryzacji (pismo z dnia 30 sierpnia 2017 r., nr pisma: DP-WPP.024.23.2015), z którego wynika, że w ocenie resortu cyfryzacji nie ma konieczności dokonania zmian w przepisach pozostających we właściwości Ministra Cyfryzacji, natomiast otwartą kwestią pozostaje konieczność dokonania zmian w przepisach odrębnych zawierających upoważnienie do dostępu do danych telekomunikacyjnych. Z kolei we wcześniejszych pismach MSWiA,

¹ Wyrok TSUE z 21.12.2016 r. w sprawach połączonych C-203/15 i C-698/15 *Tele2 Sverige AB*, ECLI: EU:C:2016:970.

² Wyrok TSUE z 8.4.2014 r. w sprawach połączonych C-293/12 i C-594/12 *Digital Rights Ireland*, ECLI: EU C:2014:238.

w szczególności z dnia 5 kwietnia 2017 r. (pismo BMP-0790-1-2/2017/PS) wskazano, że nieodzownym do ostatecznej oceny wydaje się stanowisko Trybunału Konstytucyjnego (TK). **W mojej ocenie jednak oczekiwanie na wyrok TK nie może przesłonić obowiązków wynikających z faktu członkostwa Polski w Unii Europejskiej, w szczególności płynących z zasady lojalnej współpracy i obowiązku zapewnienia zgodności prawa polskiego z prawem UE.** Zasady te znane są Panu Ministrowi z urzędu, w związku z czym nie uznaję za konieczne przypomnianie ich konsekwencji w tym miejscu.

Jednocześnie pragnę dodać, że z pisma przekazanego do mojej wiadomości przez GIODO wynika wyraźnie, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych prowadzi własne analizy w tej sprawie (zob. pismo Podsekretarz Stanu w MSZ Pani Renaty Szczęch z dnia 3 stycznia 2017 r., nr pisma: DPUE.9323.492.2016/1/kw). Pismem tym MSZ zwróciło się do resortów wskazanych w rozdzielniku o przedstawienie w terminie 1 miesiąca uzasadnionego stanowiska dotyczącego skutków wyroku w polskim porządku prawnym. **Zwracam się zatem o przekazanie do mojej wiadomości stanowisk poszczególnych resortów, przekazanych w odpowiedzi na wystąpienie MSZ, a także późniejszej korespondencji w sprawie.**

Wreszcie, uzupełniając dotychczasowe informacje, pragnę dodać, że w ostatnich dniach ukazał się raport organizacji *Privacy International* (dostępny pod adresem https://privacyinternational.org/sites/default/files/Data%20Retention_2017.pdf), w którym wyraźnie odnotowano, że w Polsce nie podjęto dotąd żadnych działań zmierzających do dostosowania prawa krajowego do wymagań prawa UE po wyroku TSUE w sprawie *Tele2*. Wskazano natomiast, że zmiany dokonane w prawie polskim mają charakter bardziej restrykcyjny.

Dodatkowo pragnę dodać, że obowiązujące przepisy Prawa telekomunikacyjnego oraz ustaw regulujących dostęp służb do danych budzą także wątpliwości z punktu widzenia zgodności ze standardem wynikających z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, o czym informowałem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w piśmie z dnia 5 października 2016 r. (nr pisma: VII.501.178.2015). Niestety, w odpowiedzi z dnia 2 listopada 2016 r. (nr pisma: BMP-0790-3-14/2016/EW) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji nie podzielił mojego stanowiska. Jednak opinia Komisji Weneckiej nr 839/2016, raport Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2015 r. oraz aktualne orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka prowadzą do wniosków odmiennych od stanowiska MSWiA, co wymaga również oceny ze strony Ministra Spraw Zagranicznych.

Ponieważ stanowiska zarówno Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, jak również Ministra Cyfryzacji nie wyjaśniają podnoszonych wcześniej przeze mnie wątpliwości zarówno w odniesieniu do prawa UE, jak i standardu wynikającego

z Konwencji o ochronie prawa człowieka i podstawowych wolności, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r., poz. 958) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do tego poglądu i przedstawienie stosownych wyjaśnień.

Proszę w szczególności o wskazanie, **czy w ocenie MSZ istnieje konieczność dokonania zmian z polskim porządkiem prawnym, które związane byłyby z tezami przedstawionymi w wyrokach TSUE w sprawach *DRI* i *Tele2***, zarówno w odniesieniu do obowiązków nałożonych na przedsiębiorców telekomunikacyjnych, uregulowanych w przepisach ustawy - Prawo telekomunikacyjne, a także w odniesieniu do dostępu właściwych służb do przechowywanych danych, uregulowanych w poszczególnych ustawach, w tym w ustawie o Policji. Proszę również uprzejmie o informację, czy w MSZ prowadzone były analizy polskiego ustawodawstwa regulującego retencję danych telekomunikacyjnych pod kątem ich zgodności z międzynarodowymi standardami ochrony praw człowieka oraz o przedstawienie stanowiska w odniesieniu do tej kwestii.

[*Adam Bodnar*]

Zał. 9

Do wiadomości:

- 1. Pani Anna Streżyńska**
Minister Cyfryzacji
- 2. Pan Mariusz Błaszczak**
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
- 3. Pani Edyta Bielak-Jomaa**
Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych